

Naturhistoriska
riksmuseet

YTTRANDE

Datum
2020-02-13

Dnr
5.1.6-824-2019

1(4)

Naturvårdsverket

Yttrande över remiss av preliminära förslag till jakttidsändringar, paket 1 (NV 08122-18)

Naturhistoriska riksmuseet (NRM) har erhållit förslagen till jakttidsändringar och avger här sitt yttrande.

Allmänna kommentarer

Förslagen till utökade jakttider bygger i stora drag på motiveringar att minska skador och olägenheter. Det finns dock inte tillräckligt med hänvisningar till vetenskapliga underlag för att bedöma vilka uttag som förväntas tillföras samt omfattningen på förväntad skademinskning.

Specifika kommentarer

Allmän jakt

4. Bäver

NRM anser att jakttiderna i enlighet med försiktighetsprincipen bör justeras för att inte riskera överlappa med uppfödningen av ungar, så att slutdatum för jakt tidigareläggs till sista april i hela landet. Museet ser fram emot den nya kunskap om jakt och förvaltning av bäver som kommer presenteras från norsk forskning, och anser att en sådan studie även bör ske i Södra Sverige.

8. Grävling.

NRM välkomnar att jakttiden ändrats från slutdatum 15 feb till sista januari. Slutdatum kan eventuellt tidigareläggas ännu tidigare, sista december.

10. Dovhjort

NRM anser att förslaget bör justeras så att jakt inte bedrivs under brunsten.

14. Ekorre

Naturhistoriska riksmuseet

Postadress:
Box 50007
104 05 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 40
114 18 Stockholm

Telefon: 08-519 540 00
Telefax: 08-519 540 85
registrator@nrm.se

En möjlig populationsreglering begränsas av Sveriges åtaganden i HELCOM, vars rekommendation 27-28/2 säger att populationerna skall över Precautionary Approach level tillåtas öka i riktning mot "carrying capacity".

"Ger möjlighet att tillgodose olika lokala behov"

NRM anser att det är oklart vad som avses, är det att reglera regionala bestånd?

"Bidrar till ökad tydlighet i sälförvaltningen"

NRM anser att det är oklart vad som avses.

"Bidrar till ett främjande av brukandet av sälen som en resurs"

Man får inte sälja produkter av säl i dagsläget. Livsmedelsverket har inga rekommendationer om hur mycket säl man kan äta ur miljögiftssynpunkt och det saknas till exempel en större undersökning om hur mycket trikiner de har.

"Bidrar till ökat intresse för säljakten som jaktform"

NRM anser detta vara ett svagt argument för jakt.

"Licensjaktens införande i jaktförordningen kan utformas som för de stora landlevande rovdjuren, med eller utan möjlighet att delegera rätten att fatta beslut till länsstyrelserna. Fördelen med att kunna delegera beslutsmöjligheten till länsstyrelserna är att det bidrar till ökad regionalisering av viltförvaltningen och att besluten fattas närmare dem som är direkt berörda. Nackdelen med att flytta besluten till den regionala nivån är att det ställer stora krav på nationell, och vad gäller säl även internationell, samverkan mellan beslutande myndigheter för att säkerställa att nationella bevarandemål inte äventyras av jakten. Erfarenheter från införande av regionaliserad rovdjursförvaltning visar att sådan samverkan är resurskrävande."

NRM anser att licensjakt på säl inte bör ske med rätt att delegera beslutsfattandet till länsstyrelserna. Stor risk finns för att besluten inte koordineras tillräckligt nationellt men även internationellt tex med Finland.

"I samband med beslutet om att införa licensjakt på gråsäl uppdrog regeringen åt Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket att se över förvaltningsplanen för gråsäl och föreslå åtgärder för att skydda torskbestånden."

NRM ifrågasätter hur säljakt kan skydda torskbestånden. Sälen tar inte tillräckligt med fisk för att påverka bestånden (Costalago et al 2018). Torskens hälsa kan påverkas av många olika faktorer, tex saltvattenpulser, syrefria bottnar och tiaminbrist. Huruvida sälens populationsstorlek påverkar torskens hälsa genom överföring av parasiter är inte belagt utan måste utredas utförligare.

"Det har framkommit önskemål om att se över föreskrifter i berörda naturreservat och sälskyddsområden innan licensjakt på säl införs, detta för att jakten skulle kunna ske effektivt. Naturvårdsverket bedömer att en översyn av föreskrifter som reglerar jakt, tillträde med mera i samtliga områden där dessa områdesskydd finns, skulle vara ett mycket omfattande arbete för berörda länsstyrelser. I sälskyddsområden råder tillträdesförbud, vanligtvis under sälarnas ynglingsperiod, det vill säga under tider när jakt ändå inte bör ske. Inom vissa naturreservat finns förbud mot jakt, dock inte i alla. Inom såväl naturreservat som sälskyddsområden finns möjlighet att i enskilda fall söka dispens från tillträdes- eller jaktförbud hos länsstyrelserna. Bedömningen av behovet av att reglera jakt i och i anslutning till Natura 2000-områden bör i första hand ske i samband med bevarandeplansarbetet och arbetet med nödvändiga bevarandeåtgärder72."

Förslaget om införande av allmän jakt bygger på svaga motiv (att ”de kan tas sig in och bygga bo på vindar eller under tak”, något nyttjandebestyrrelse bedöms inte finnas). NRM instämmer i att det är osannolikt att jakten i sig skulle påverka bevarandestatusen negativt, men de möjliga olägenheter som hänvisas till bör kunna lösas genom t.ex. skydds jakt eller åtgärder på byggnader (vilket förmodligen skulle vara mer effektivt). Ekorre vid bl.a. gård omfattas dessutom av rätt till jakt enligt 23§ Jaktlagen.

17. Licensjakt på säl

17.2 Ändring i JF för att möjliggöra licensjakt på alla sälarter.

Detta förslag är enligt NRMs tolkning inte i linje med utgångspunkten för uppdraget som varit att se över den befintliga regleringen av jakt, och inte att se över hela regleringen av jakt från grunden. Förslaget handlar inte om jakttid, utan jaktformen.

Licensjakt bör inte införas på knobbsäl i Östersjön och vikare eftersom de saknar gynnsam bevarandestatus. Särskilt vikaren kan dessutom få framtida problem med isförhållanden och därmed reproduktionen till följd av klimatförändringar. NRM föreslår att man, i enlighet med Regeringsbeslut 2019-07-18, inväntar den vetenskapliga utvärderingen av testet med licensjakt på gråsäl innan man förlänger den eller tillämpar licensjakt på knobbsäl och vikare.

”Sälarna har under de senaste decennierna ökat till dagens relativt stora populationer som orsakar skador, dels genom direkt påverkan på det yrkesmässiga fisket, dels genom negativ påverkan på populationerna av arter som är av stor vikt för sportfiske, såsom lax, öring och abborre.”

NRM bedömer att det saknas tillräckliga vetenskapliga underlag för ovanstående påstående om negativ påverkan på bestånd av lax, öring och abborre. Sälarna är opportunistiska toppredatorer och en naturlig del i Östersjöns ekosystem. Det här betyder att sälarna äter den fisk som är talrik och deras roll är att balansera ekosystemets funktion. Sälarnas huvudföda i Östersjön är strömming.

”Beslut om licensjakt på gråsäl får inte försvåra upprätthållande av GYBS enligt JF. Licensjakt på övriga sälarter är idag inte möjlig och om licensjakt införs ska förutsättningarna för licensjakt enligt AHD och jaktlagstiftningen vara uppfyllda med bland annat krav på att jakten inte får försvåra upprätthållandet av GYBS. Man kan jämföra situationen med licensjakt på lodjur och järv. Möjligheten till licensjakt infördes 2009, men beslut om licensjakt fattas enbart om det inte försvårar upprätthållande av GYBS. De år som lodjursstammen och järvstammen har legat under GYBS har inga beslut om licensjakt fattats.”

Eftersom knobbsäl och vikare inte har uppnått GYBS i Östersjön är det för tidigt att överväga licensjakt. NRM föreslår att man inväntar utvärderingen av testet med licensjakt på gråsäl. Säl utvärderas inte för GYBS varje år utan var 5-6:e år, det ger ett alltför trubbigt underlag för beslut om licensjakt.

”Licensjakt ger följande fördelar:

Bidrar till ökad möjlighet att kunna förebygga och minska de skador som säl orsakar genom jakt med andra villkor och förutsättningar än skydds jakt”

NRM anser att skydds jakt borde vara bättre för att skydda redskapen, eftersom speciellt gråsäl kan specialisera sig på att plocka fisk ur redskap och till och med vakta redskap från andra säl. Genom en effektiv skydds jakt kan man ta bort de individer som är till störst skada för fisket. För att ha någon effekt med allmän licensjakt måste man minska populationen drastiskt. Även när gråsälpopulationen var runt 3000-4000 så upplevde fiskarna problem orsakade av säl.

”Är ett verktyg för att reglera regionala bestånd.”

Antalet sälskyddsområden är få och NRM ifrågasätter hur mycket det kan öka jaktens effektivitet genom att införa jakt även där. Sälarna kommer sannolikt bara flytta till ett annat ställe. Konsekvensen riskerar att bli att områden som tidigare varit relativt förskonade från sälskador i stället får ökade sälproblem.

"Förslaget möjliggör en populationsreglerande jakt på säl. På så sätt kan de skador som sälen orsakar förväntas minska. Detta bör i sin tur leda till ett minskat behov av skydds jakt och minskade konflikter."

Minskat behov av skydds jakt kan sannolikt bara ske om man decimerar populationen dramatiskt, alltså mer än vad som är överenskommet inom HELCOM och inte förenligt med principerna för bevarande och hållbart nyttjande. NRM ser fram emot en uppföljande utvärdering av effekterna av skydds jakt (skador på fisket pga säl och antalet konflikter).

Övrigt

NRM efterlyser förslag på jakttider för mink.

Beslut i detta ärende har fattats av forskningschefen Per Andersson. Föredragande har varit forskningshandläggaren Thomas Lyrholm. I beredningen har även enhetschef Olle Karlsson, samt försteintendenterna Markus Ahola, Sara Persson, patolog Britt-Marie Bäcklin och intendent Anna Roos deltagit.

Per Andersson

Thomas Lyrholm